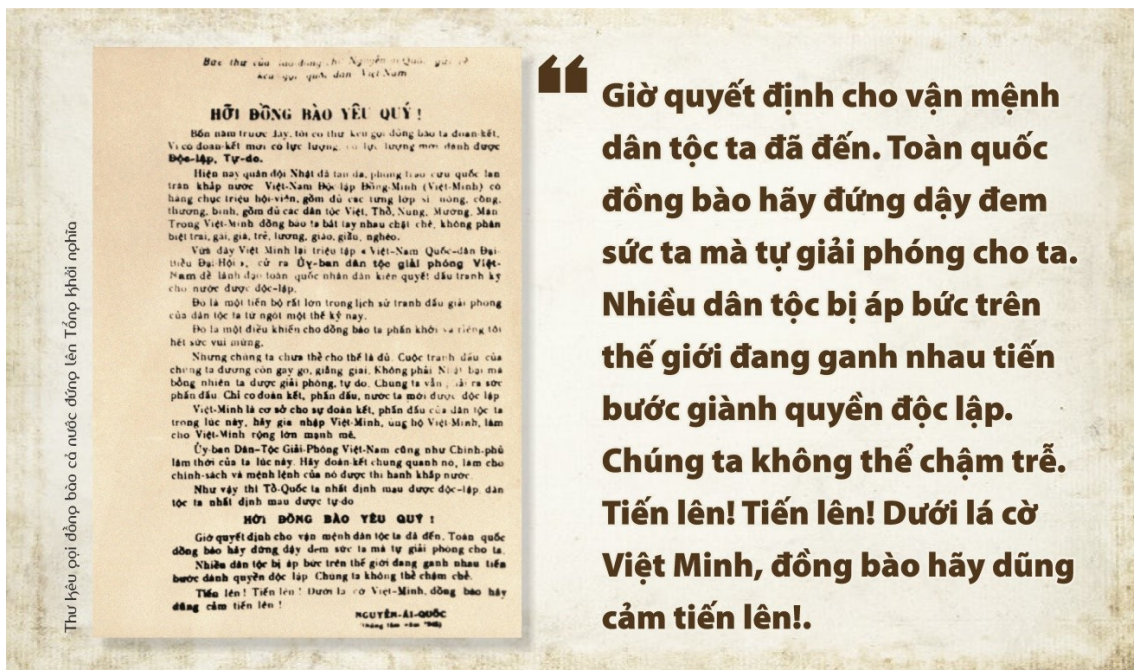

Ngày 18/8/1945, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư kêu gọi đồng bào cả nước đứng lên Tổng khởi nghĩa

10:10 18/08/2025

Trong thư, Người thông báo với đồng bào tin Nhật đầu hàng; sự lớn mạnh của Mặt trận Việt Minh; sự ra đời của Ủy ban Dân tộc Giải phóng Việt Nam do “Việt Nam Quốc dân đại biểu Đại hội” cử ra, cho đó là “một tiến bộ rất lớn trong lịch sử tranh đấu giải phóng của dân tộc ta từ ngót một thế kỷ nay”.

HỘI ĐỒNG BÀO YÊU QUÝ!

Bốn năm trước đây, tôi có thư kêu gọi đồng bào ta đoàn kết, vì có đoàn kết mới có lực lượng, có lực lượng mới đánh được **Độc-lập, Tự-do**.

Hiện nay quân đội Nhật đã tan rã, phong trào cứu quốc lan tràn khắp nước. Việt-Nam hòa-lập (Việt-Minh) có hàng chục triệu hội-viên, gồm đủ các tầng lớp sĩ-nông-công-thương, binh, gồm đủ các dân tộc Việt, Thổ, Nùng, Mường, Man, Trung Việt-Nam đồng bào ta bắt tay nhau chặt chẽ, không phân biệt trai, gái, già, trẻ, lương, giáo, giàu, nghèo.

Vừa đây Việt-Minh lại triệu tập « Việt-Nam Quốc-dân Đại-hội Đại-Hội », cử ra Ủy-ban dân tộc giải phóng Việt-Nam để lãnh đạo toàn quốc nhân dân kiên quyết đấu tranh kỳ cho nước được **độc-lập**.

Đó là một tiến bộ rất lớn trong lịch sử tranh đấu giải phóng của dân tộc ta từ ngót một thế kỷ nay.

Đó là một điều khiến cho đồng bào ta phấn khởi và tiếng tôi hết sức vui mừng.

Nhưng chúng ta chưa thể cho thế là đủ. Cuộc tranh đấu của chúng ta đương còn gay go, giằng co, không phải là lại mà bỗng nhiên ta được giải phóng, tự do. Chúng ta vẫn phải ra sức phấn đấu. Chỉ có đoàn kết, phấn đấu, nước ta mới được **độc-lập**.

Việt-Minh là cơ sở cho sự đoàn kết, phấn đấu của dân tộc ta trong lúc này, hãy gia nhập Việt-Minh, ủng hộ Việt-Minh, làm cho Việt-Minh rộng lớn mạnh mẽ.

Ủy-ban Dân-Tộc Giải Phóng Việt-Nam cũng như Chính-phủ lâm-thời của ta lúc này. Hãy đoàn kết chung quanh nó, làm cho chính sách và mệnh lệnh của nó được thi hành khắp nước.

Như vậy thì Tổ-Quốc ta nhất định mau được **độc-lập**, dân tộc ta nhất định mau được **tự-do**.

HỘI ĐỒNG BÀO YÊU QUÝ!

Giờ quyết định cho vận mệnh dân tộc ta đã đến. Toàn quốc đồng bào hãy đứng dậy đem sức ta mà tự giải phóng cho ta.

Nhiệm vụ của ta bây giờ là phải đánh nhau tiến bước giành quyền **độc-lập**. Chúng ta không thể chậm trễ.

Tiến lên! Tiến lên! Dưới lá cờ Việt-Minh, đồng bào hãy dũng cảm tiến lên!

NGUYỄN-ÁI-QUỐC
(Hàng đầu - năm 1945)

Thư kêu gọi đồng bào cả nước đứng lên Tổng khởi nghĩa

Giờ quyết định cho vận mệnh dân tộc ta đã đến. Toàn quốc đồng bào hãy đứng dậy đem sức ta mà tự giải phóng cho ta. Nhiều dân tộc bị áp bức trên thế giới đang ganh nhau tiến bước giành quyền độc lập. Chúng ta không thể chậm trễ. Tiến lên! Tiến lên! Dưới lá cờ Việt Minh, đồng bào hãy dũng cảm tiến lên!.

Người cũng chỉ rõ việc đấu tranh giành độc lập của nhân dân ta còn gay go, dang dở, “không phải Nhật bại mà bỗng nhiên ta được giải phóng, tự do. Chúng ta vẫn phải ra sức phấn đấu. Chỉ có đoàn kết, phấn đấu, nước ta mới được độc lập”.

Người động viên đồng bào hãy gia nhập, ủng hộ Việt Minh, đoàn kết chung quanh Ủy ban Dân tộc Giải phóng Việt Nam để giành lại quyền độc lập cho Tổ quốc.

Cuối thư, Người thiết tha kêu gọi: “Giờ quyết định cho vận mệnh dân tộc ta đã đến. Toàn quốc đồng bào hãy đứng dậy đem sức ta mà tự giải phóng cho ta. Nhiều dân tộc bị áp bức trên thế giới đang ganh nhau tiến bước giành quyền độc lập. Chúng ta không thể chậm trễ. Tiến lên! Tiến lên? Dưới lá cờ Việt Minh, đồng bào hãy dũng cảm tiến lên!”[1].

Tại Hà Nội, không khí chuẩn bị cách mạng sôi sục. Trong lúc cuộc khởi nghĩa ở vùng ngoại thành Hà Nội đang nổ ra thì 3.000 công nhân biểu tình trước phủ Khâm sai, hô vang khẩu hiệu: “Ủng hộ Việt Minh”, “Đả đảo bù nhìn”. Cùng lúc đó, tất cả tù chính trị ở Hỏa Lò đấu tranh đòi trả tự do để tham gia ngay vào khởi nghĩa.

Hàng nghìn công nhân và nhân dân Hà Nội biểu tình đòi phát xít Nhật thả hai công nhân Hãng Avia bị bắt, khi hai người này dùng ô-tô Nhật chở vũ khí từ Gia Lâm vào nội thành, buộc chúng phải nhượng bộ.

Đêm 18/8, một đội tuyên truyền xung phong đột nhập vào Nhà in báo “Tin mới”, hướng dẫn công nhân in truyền đơn, áp phích kêu gọi khởi nghĩa. Cờ đỏ sao vàng phấp phới tung bay trên các đường phố Hà Nội, từ Bưởi, qua Dịch Vọng, xuống Tương Mai, Mai Động... Cả Hà Nội sôi động trước lúc vùng lên.

*Bức thư của đồng chí Nguyễn Ái Quốc gửi về
kêu gọi quốc dân Việt Nam*

HỜI ĐỒNG BÀO YÊU QUÝ !

Bốn năm trước đây, tôi có thư kêu gọi đồng bào ta đoàn-kết, vì có đoàn-kết mới có lực lượng, có lực lượng mới đánh được **Độc-lập, Tự-do**.

Hiện nay quân đội Nhật đã tan rã, phong trào cứu quốc lan tràn khắp nước Việt-Nam Độc-lập Đồng-Minh (Việt-Minh) có hàng chục triệu hội-viên, gồm đủ các tầng lớp sĩ-nông, công, thương, binh, gồm đủ các dân tộc Việt, Thổ, Nùng, Mường, Mán. Trong Việt-Minh đồng bào ta bắt tay nhau chặt chẽ, không phân biệt trai, gái, già, trẻ, lương, giáo, giàu, nghèo.

Vừa đây Việt-Minh lại triệu tập « Việt-Nam Quốc-dân Đại-biểu Đại-Hội », cử ra Ủy-ban dân tộc giải phóng Việt-Nam để lãnh đạo toàn quốc nhân dân kiên quyết đấu tranh kỷ cho nước được độc-lập.

Đó là một tiến bộ rất lớn trong lịch sử tranh đấu giải phóng của dân tộc ta từ ngót một thế kỷ nay.

Đó là một điều khiến cho đồng bào ta phấn khởi và riêng tôi hết sức vui mừng.

Nhưng chúng ta chưa thể cho thế là đủ. Cuộc tranh đấu của chúng ta đương còn gay go, giằng-gai. Không phải Nhật bại mà bỗng nhiên ta được giải phóng, tự do. Chúng ta vẫn phải ra sức phấn đấu. Chỉ có đoàn-kết, phấn đấu, nước ta mới được độc-lập.

Việt-Minh là cơ sở cho sự đoàn-kết, phấn đấu của dân tộc ta trong lúc này, hãy gia-nhập Việt-Minh, ủng hộ Việt-Minh, làm cho Việt-Minh rộng lớn mạnh mẽ.

Ủy-ban Dân-Tộc Giải-Phóng Việt-Nam cũng như Chính-phủ lâm-thời của ta lúc này. Hãy đoàn-kết chung quanh nó, làm cho chính-sách và mệnh-lệnh của nó được thi-hành khắp nước.

Như vậy thì Tổ-Quốc ta nhất định mau được độc-lập, dân tộc ta nhất định mau được tự-do.

HỜI ĐỒNG BÀO YÊU QUÝ !

Giờ quyết định cho vận mệnh dân tộc ta đã đến. Toàn quốc đồng bào hãy đứng dậy đem sức ta mà tự giải phóng cho ta.

Nhiều dân tộc bị áp bức trên thế giới đang ganh nhau tiến bước giành quyền độc-lập. Chúng ta không thể chậm trễ.

Tiến lên ! Tiến lên ! Dưới cờ Việt-Minh, đồng bào hãy đứng cầm tiến lên !

NGUYỄN-ÁI-QUỐC

(Tháng tám năm 1945)

Thư của Nguyễn Ái Quốc gửi đồng bào cả nước được truyền đi khắp nơi trước ngày Tổng khởi nghĩa Tháng Tám (1945). Ảnh tư liệu

Tại Bắc Giang, khoảng 4 giờ sáng, hai đồng chí Hồ Công Dự và Ninh Văn Phan dẫn đầu một đội tự vệ khoảng 6, 7 người được trang bị vũ khí xuất phát từ đình Song Khê đột nhập vào dinh tỉnh trưởng Nguyễn Ngọc Đĩnh (lúc 6 giờ sáng), buộc đầu hàng, giao toàn bộ vũ khí và trại bảo an binh cho cách mạng. Ta cử ngay lực lượng chiếm trại bảo an binh, thu gần 200 khẩu súng. Viên chánh bảo an và số đông anh em binh lính xin gia nhập lực lượng vũ trang cách mạng. 7

giờ sáng, Cờ đỏ sao vàng phấp phới tung bay trên dinh tỉnh trưởng và trại bảo an binh.

Chỉ huy quân đội Nhật ở Bắc Giang biết tin Việt Minh đã khởi nghĩa chiếm thị xã Phủ Lạng Thương, đã điều đình ngay với Việt Minh. Theo đó, Việt Minh hoàn toàn làm chủ tỉnh Bắc Giang, giữ gìn trật tự an ninh trong tỉnh; quân Nhật đóng ở các nơi trong tỉnh phải rút về tập trung tại Cầu Lồ (Lục Ngạn) và Phủ Lạng Thương, không được mang vũ khí ra phố, không được vận chuyển thóc đi nơi khác.

Trong lúc ta đang điều đình với Nhật, lực lượng tự vệ và quần chúng nhân dân các phủ huyện Lạng Giang, Việt Yên, Yên Thế, Yên Dũng, Hiệp Hòa từ các ngã đường tiến vào thị xã tuần hành thị uy. Cờ đỏ sao vàng, biểu ngữ tràn ngập các ngã đường. Bộ máy chính quyền tay sai địch đã hoàn toàn bị đập tan. Khởi nghĩa giành chính quyền ở tỉnh Bắc Giang đã hoàn toàn thắng lợi.

Tại Hà Tĩnh, Ủy ban Khởi nghĩa phân khu Nam Hà một mặt yêu cầu quân đội Nhật đóng ở thị xã Hà Tĩnh không được can thiệp vào công việc nội bộ của nhân dân địa phương; mặt khác, huy động nhân dân ở thị xã, các huyện Thạch Hà, Cẩm Xuyên kéo về bao vây tỉnh lỵ. Tỉnh trưởng Hà Văn Đại chấp nhận đầu hàng, ký giấy trao trả chính quyền cùng toàn bộ sổ sách, ấn tín, súng đạn và tiền bạc cho cách mạng.

Cuộc khởi nghĩa giành chính quyền ở tỉnh lỵ Hà Tĩnh đã thắng lợi nhanh gọn trong sáng 18/8/1945. Trưa hôm đó, quần chúng cách mạng với băng cờ, khẩu hiệu nô nức kéo về sân vận động thị xã Hà Tĩnh long trọng chứng kiến lễ ra mắt của chính quyền cách mạng lâm thời tỉnh do đồng chí Trần Hữu Duyệt làm Chủ tịch.

Những ngày tháng Tám sôi sục ở Thủ đô Hà Nội. Cách mạng Tháng Tám mở ra một thời đại mới ở Việt Nam, thời đại nhân dân Việt Nam làm chủ đất nước, làm chủ vận mệnh của chính mình. (Ảnh: tư liệu TTXVN)

Tin khởi nghĩa ở thị xã Hà Tĩnh thành công đã nhanh chóng loan đi khắp tỉnh và trong cả nước. Chiều 18/8/1945, ủy ban khởi nghĩa các huyện Kỳ Anh, Đức Thọ lãnh đạo quần chúng vũ trang, biểu tình bao vây huyện đường. Các huyện trưởng đều chấp hành mệnh lệnh của ủy ban khởi nghĩa trao lại chính quyền cho nhân dân.

Tại Quảng Nam, đêm 17 rạng sáng 18/8/1945, nhận thấy tình hình biến chuyển thuận lợi, Thường trực Ủy ban bạo động báo cáo và được Thường trực Tỉnh ủy quyết định khởi nghĩa ngay.

Lệnh khởi nghĩa được phát đi trong đêm, nhấn mạnh: “Vận mạng lịch sử của cả dân tộc ta ngàn năm có một, toàn thể đồng bào ái quốc, tất cả chiến sĩ cứu quốc, các cấp bộ Việt Minh trong toàn tỉnh, hãy vũ trang bạo động giành chính quyền về tay nhân dân, hãy hy sinh vì Tổ quốc, xông vào chiếm lĩnh tòa công sứ, tỉnh đường, các phủ huyện đường, các đồn binh, công thự..., bắt bọn bù nhìn tay sai và bảo an binh đầu hàng nạp khí giới cho cách mạng, diệt trừ bọn Việt gian phản quốc, giành toàn thắng về tay nhân dân”.

Ngay sau đó, khởi nghĩa giành chính quyền ở Hội An thắng lợi nhanh chóng. Tin tỉnh lỵ Hội An giành chính quyền đã khích lệ mạnh mẽ lực lượng khởi nghĩa các phủ, huyện. Lần lượt, ta giành chính quyền ở các phủ, huyện: Duy Xuyên, Điện Bàn, Thăng Bình, Tam Kỳ, Quế Sơn, Đại Lộc...

-----
[1] Hồ Chí Minh: Toàn tập, Nxb. Chính trị quốc gia Hà Nội, 2000, t .3, tr 553-554.

Theo báo Nhân Dân